

عنوان مقاله:

جایگاه و کارکرد شعر و اندیشه ی سعدی در منظومه ی فکری مرتضی مطهری

محل انتشار:

فصلنامه شعرپژوهی (بوستان ادب)، دوره 13، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

جمعه دری - عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس

جعفر فسائی - دانشگاه هرمزگان

خلاصه مقاله:

چکیده فعالیت های ادبی مرتضی مطهری را غالباً در پیوند با حافظ در آثاری چون تماشاگه راز، آیین جام و عرفان حافظ می شناسند. بر همین مبنا، تحقیقات صورت گرفته، بیشتر به جایگاه حافظ در نظام فکری مطهری معطوف است؛ اما تعمق در سایر آثار، نشان دهنده ی توجه ویژه ی مطهری به بزرگان زبان و ادبیات فارسی و به صورت اخص سعدی شیرازی است. مطالعه ی برداشت های مرتضی مطهری از سعدی و متقابلاً، کارکرد آثار سعدی در منظومه ی فکری مطهری، مسئله ی اصلی تحقیق حاضر است. بدین منظور آثار غیر ادبی مطهری که در نگاه نخست پیوند نسبتاً ضعیفی با ادبیات فارسی برقرار می کند، به صورت دقیق بررسی محتوایی شده است. همچنین، گزارههایی که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم، اندیشههای سعدی را به ذهن متبادر میکند، با توجه به شاخصههای فکری و جهت گیریهای فلسفی مطهری، طبقه بندی و تحلیل شده است. یافته ها نشان می دهد که مطهری در اثنای جدی ترین و بنیادی ترین مباحث سیاسی، اجتماعی و ایدئولوژیک، از شعر و اندیشه ی سعدی شیرازی استفاد کرده است. باین حال، تبلور آرای سعدی و بازتاب اندیشگانی محتوای آثار او در سخن مطهری، به معنای پذیرش مفاهیم و معانی مورد نظر سعدی و تایید منطبق با شرح پذیرفته شده ی آن نیست، بلکه در پاره ای از موارد، با انتقادهای جدی همراه است. بر این اساس، مطهری دریافتهای معمول را از زاویهای مخالف به چالش کشیده است. در تحلیل نهایی، برآیند حاصل از تایید سعدی یا انتقاد به برخی از ابعاد شعر و اندیشه ی او، بیش از هر چیز ناظر بر پویایی، اثربخشی و کارکردهای سیاسی اجتماعی استاد سخن در دوران معاصر است.

کلمات کلیدی:

واژه های کلیدی: ایدئولوژی، بوستان، سعدی، مرتضی مطهری، گلستان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1454110>

